

Structural Model of Organizational Factors Affecting the Implementation of Restorative Justice in the Police

Received: 18, February, 2023

Accepted: 08, May, 2023

Article type: Research Article

PP: 1-34

DOI:

[10.22034/entezam.2023.1273182.2514](https://doi.org/10.22034/entezam.2023.1273182.2514)

Nasser Pourabdollahi

PhD Candidate in Crime Prevention, Amin Police University, Tehran, Iran. Email: poorabdollahi.nasser@gmail.com

Mohammad Barani

Associate Professor, Department of Criminology, Amin Police University, Tehran, Iran (Corresponding Author). Email: barani.afarid2@gmail.com

Valiollah Pira

PhD Candidate in Traffic Safety Management, Amin Police University, Tehran, Iran. Email: valialahpira58@gmail.com

Abstract

Background and objectives: The restorative approach is one of the ways to respond to the needs of the society, which can provide trust in the organization by reducing the level of interventions while meeting the needs. In order to realize this process, the need for continuous review and revision of programs and policies is most apparent. Therefore, the main goal of the current research was to present a structural model of organizational factors effective on the implementation of restorative justice in the police.

Methodology: In terms of its objectives the current research is of an applied research type and descriptive-survey in terms of implementation method. The statistical population of this research is made up of specialists and prevention experts. A researcher-made questionnaire was used to collect data. The obtained data was analyzed through structural equations and partial least squares method with the help of SMART PLS-2 software. The validity of the questionnaire was analyzed using divergent validity and convergent validity tests in SMART PLS software, and Cronbach's alpha test and composite reliability coefficient (CR) were used to determine the reliability of the questionnaire. The value of Cronbach's alpha for each variable was higher than 0.7 and it shows the reliability of the questionnaire.

Findings: To measure the validity of the questionnaire, the average variance extracted (AVE) was used, which was more than 0.4 and acceptable, and the criteria of significance coefficients Z, R_square, Q2 were used to check the fit of the structural model, and the obtained results indicate the appropriate fit of the model.

Results: The results showed that the variables of legal structures and procedures with the influence coefficient of 0.380, educational structure (0.232) and organizational culture (0.061), respectively, have the greatest impact on the implementation of restorative justice in the police. The effect of organizational structure on the implementation of restorative justice in the police was rejected.

Keywords: Restorative justice, Police, Structure, Restorative police.

Citation(APA): Pourabdollahi, Nasser; Barani, Mohammad; Pira, Valiollah. (2023). "Structural Model of Organizational Factors Affecting the Implementation of Restorative Justice in the Police", *Journal of Social Order*, 15(2), pp. 1-34.
Doi: [10.22034/entezam.2023.1273182.2514](https://doi.org/10.22034/entezam.2023.1273182.2514)

مدل ساختاری عوامل سازمانی مؤثر بر اجرای عدالت ترمیمی در پلیس

چکیده

زمینه و هدف: رویکرد ترمیمی یکی از راه‌های پاسخگویی به نیازهای جامعه است که می‌تواند با کاهش سطح مداخلات، ضمن برآوردن نیازها موجبات اعتماد به سازمان را فراهم آورد. برای تحقق این فرایند نیاز به بررسی و بازبینی مداوم برنامه‌ها و سیاست‌ها بیشتر از همه جلوه می‌نماید؛ براین اساس هدف اصلی پژوهش حاضر «ارائه مدل ساختاری عوامل سازمانی مؤثر بر اجرای عدالت ترمیمی در پلیس» بود.

روش: پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی و از نظر روش اجرا، توصیفی - پیمایشی است. جامعه آماری این پژوهش را متخصصان و کارشناسان پیشگیری تشکیل می‌دهد. به جهت گردآوری داده‌ها از پرسش‌نامه محقق ساخته استفاده شده است. اطلاعات به دست آمده از طریق معادلات ساختاری و روش حداقل مربعات جزئی به کمک نرم‌افزار SMART2 PLS تجزیه و تحلیل شد. سنجش روایی پرسش‌نامه با استفاده از آزمون‌های روایی واگرا، روایی همگرا در نرم‌افزار SMART PLS و برای تعیین پایایی پرسش‌نامه از آزمون آلفای کرونباخ و ضریب پایایی ترکیبی (CR) استفاده شد. مقدار آلفای کرونباخ برای تک تک متغیرها بالاتر از ۰/۷ بوده است و نشان از تأیید پایایی پرسش‌نامه دارد.

یافته‌ها: برای سنجش روایی پرسش‌نامه از میانگین واریانس استخراج شده (AVE) استفاده شد که بیش از ۰/۴ و قابل قبول بود و از معیارهای ضرایب معناداری Z ، R_square ، Q^2 برای بررسی برازش مدل ساختاری استفاده شده است که نتایج به دست آمده نشان‌دهنده برازش مناسب مدل است.

نتیجه‌گیری: نتایج نشان داد که متغیرهای ساختارهای قانونی و سیر مراحل با ضریب تأثیر (۰/۳۸۰)، ساختار آموزشی (۰/۲۳۲) و فرهنگ سازمانی (۰/۰۶۱)، به ترتیب بیشترین تأثیر را بر اجرای عدالت ترمیمی در پلیس دارد و تأثیر ساختار سازمانی بر اجرای عدالت ترمیمی در پلیس رد شد.

کلیدواژه‌ها: عدالت ترمیمی، پلیس، ساختار، پلیس ترمیمی.

دریافت: ۱۴۰۱/۱۱/۲۹

پذیرش: ۱۴۰۲/۰۲/۱۸

نوع مقاله: مقاله پژوهشی

صص: ۱-۳۴

شناسه دیجیتال (DOI):

[10.22034/entezam.2023.1273256.2517](https://doi.org/10.22034/entezam.2023.1273256.2517)

ناصر پورعبداللهی

دانشجوی دکتری پیشگیری از جرم دانشگاه علوم انتظامی امین، تهران، ایران. رایانامه:

poorabdollahi.nasser@gmail.com

محمد بارانی

دانشیار گروه جرم‌شناسی دانشگاه علوم انتظامی امین، تهران، ایران. (نویسنده مسئول). رایانامه:

barani.afarid2@gmail.com

ولی‌الله پیرا

دانشجوی دکتری مدیریت ایمنی ترافیک، دانشگاه علوم انتظامی امین، تهران، ایران. رایانامه:

valialahpira58@gmail.com

استناد (APA): پورعبداللهی، ناصر؛ بارانی، محمد؛ پیرا، ولی‌الله. (۱۴۰۲). «مدل ساختاری عوامل سازمانی مؤثر بر اجرای عدالت ترمیمی در پلیس». نشریه علمی انتظام

اجتماعی، ۱۵(۲)، صص ۱-۳۴.

شناسه دیجیتال: [10.22034/entezam.2023.1273182.2514](https://doi.org/10.22034/entezam.2023.1273182.2514)

برای مدتی طولانی، «عدالت کیفری مبتنی بر سزادهی» به‌عنوان تنها سازوکار برخورد با پدیده مجرمانه محسوب می‌شد تا اینکه به تدریج «عدالت کیفری مبتنی بر اصلاح و بازپروری بزهکاران» نیز ظهور کرده و آثاری از خود بر جای گذاشت. باین حال، به‌مرورزمان مشخص شد که هر یک از دو الگوی بالا ایرادات و معایب خود را دارند، به‌نحوی که نتوانسته‌اند به اهداف خود دست پیدا کنند. بدین منظور و در جهت رهایی از نارسایی‌های این دو، رویکرد نوینی ظهور کرد که مشهور به «عدالت ترمیمی» است (رحیمی‌نژاد و همکاران، ۱۳۹۴، ۸۶). «عدالت ترمیمی فرایندی است برای درگیر نمودن کسانی که سهمی در یک جرم خاص دارند تا آنجا که امکان‌پذیر است تا به طریق جمعی نسبت به تعیین و توجه به صدمات، زیان‌ها و تعهدات جهت التیام و بهبودبخشیدن و راست‌گردانیدن امور به‌اندازه‌ای که امکان‌پذیر است اقدام نمایند» (زهرا، ۱۳۹۰^۱، ۷۴).

عدالت ترمیمی، نوعی واکنش کیفری است که هدف اصلی و اولیه آن جبران خسارت و زیان‌های وارده بر بزه‌دیده جرم است. این الگو و پارادایم اساساً نگاه متفاوتی به ماهیت مفهوم بزه دارد. بوئن در این‌باره معتقد است که عدالت ترمیمی برخلاف عدالت سزاده که جرم را تخلف در برابر دولت می‌داند، بزه را تخطی در روابط میان مردم می‌پندارد. جرم به‌مثابه نقض حقوق یک شخص به‌وسیله شخص دیگر و اختلاف بین آن‌ها تعریف می‌شود که آثار نامطلوب و خسارت‌های مادی، معنوی، روانی و عاطفی آن نه فقط بزه‌دیده، بلکه جامعه محلی و غلقه و روابط اجتماعی محلی و حتی خود بزهکار و تنها در صورتی که جرم از نوع شدید باشد، کل جامعه را متأثر و متضرر می‌کند (نجفی ابرندآبادی و همکاران، ۱۳۸۷، ۱۹۵).

عدالت ترمیمی راهبردی است که از طریق آن بزهکار، بزه‌دیده و اعضای جامعه محلی به کمک یک تسهیل‌گر (پلیس) تلاش می‌کنند برای مشکلات

ناشی از جرم راه‌حلی بیابند. در واقع، سازمان پلیس با به‌کار بستن این راهبرد جدید و انصراف از رسیدگی‌های رسمی و پیامدهای منفی آن همچون برچسب‌زنی می‌تواند از طریق تسهیل گفت‌وگوهای تصالحو و سازش‌محور میان بزه‌دیده و بزه‌کار و پذیرش مسئولیت وی و نیز التیام و بهبود بزه‌دیده و اخذ رضایت از پرونده‌های کیفری کاسته و از این طریق درصد تأمین امنیت جامعه و پیشگیری از تکرار برآید. (رجبی تاج امیر، ۱۳۹۸، ۷۲).

کارکنان پلیس می‌بایست ضمن آگاهی از نحوه برقراری تعامل با محیط پیرامونی، به این سطح توانمندی نیز باید دست یابند که به چه نحو از محورهای عدالت ترمیمی و در چه زمانی بهره‌گیرند، همه اینها می‌تواند در ارائه یک پلیس توانمند نقش داشته و تصویری از یک پلیس کارا را در جامعه منعکس و اعتماد عمومی را در جهت تعامل با پلیس افزایش دهد؛ از این رو برای تعامل صحیح کارکنان با جامعه خصوصاً در حل معضلات اجتماعی نیازمند رویکردهای نوگرا در سازمان است. رویکردهایی که به پلیس در بخش‌های اجرایی اجازه می‌دهد با فراغ‌بال البته در چهارچوب‌های تعیین‌شده قانونی و سازمانی و به‌دوراز رویکردهای سلبی از توان مشارکت جامعه در حل معضلات بهره‌گیری کند.

از سوی دیگر، سازمان‌های پلیسی نیازمند تطابق و تکامل اثربخش به منظور کارآمدی و اثربخشی هستند؛ بنابراین، با توجه به ویژگی‌های سازمان‌های پلیسی می‌توان گفت تغییر و تحول مستمر با شدت بالا و فعالیت مبتنی بر آگاهی و دانش از جمله مهم‌ترین ویژگی‌های اساسی این گروه از سازمان‌هاست؛ بنابراین، رویکرد توانمندی‌های پویا یک رویکرد مناسب برای مدیریت راهبردی در این گروه است (بندریان، ۱۳۹۵، ۱۱۶).

اکنون سؤالی که پیش می‌آید آن است، حال که پلیس در راستای جامعه‌محوری خود به این رویکردها روی آورده و در سیاست‌های سازمانی خود از آن بهره‌می‌برد، چه عواملی در فرایند تأثیرگذاری و سودمندی آن نقش دارند؛ لذا محقق به دنبال پاسخ به این سؤال است که عوامل سازمانی مؤثر بر اجرای عدالت ترمیمی کدام‌اند؟

پیشینه و مبانی نظری

شکری و همکاران (۱۴۰۰) در پژوهشی با عنوان «چالش‌های سیاست‌گذاری - جنایی تقنینی عدالت ترمیمی در رویکرد با اصول قانون اساسی» نشان داد که طرح پارادایم عدالت ترمیمی در سیاست جنایی کشور با محدودیت‌ها و چالش‌های متعددی روبه‌رو است. در واقع در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران صرف نظر از توجهاتی که به جایگاه این نوع از عدالت داشته شده است، اصولی وجود دارند که می‌توانند مسیر رسمی‌سازی اندیشه‌های حاکم بر عدالت ترمیمی را با چالش مواجه سازند. بدیهی است که سیاست‌گذاران و کارگزاران نظام عدالت کیفری در راستای دستیابی به یک سیاست جنایی مطلوب ترمیمی، بتوانند با شناخت و گذر از این نوع چالش‌ها، جایگاه واقعی این اندیشه را در نظام حقوقی ایران پیدا کرده و ارتقا بخشند. علی‌اکبری و همکاران (۱۳۹۹) در پژوهشی با عنوان «مبانی، اصول و برنامه‌های پلیس ترمیمی (میانجیگری پلیسی)» نشان داد که موفقیت پلیس در این راه مستلزم تغییراتی در ساختار و نیز تغییر نگرش پلیس است؛ بنابراین، باتوجه به اهمیت نقش پلیس در اجرای عدالت ترمیمی و نتایجی که از اجرای این برنامه‌ها در نظام قضایی آشکار می‌شود، لزوم اعطای اختیارات قانونی به پلیس، تأمین منابع انسانی آموزش دیده، اهتمام به مباحث جامعه‌محوری پلیس و التفات به اجرای حقوق شهروندی ضروری می‌نمایند. نجفی توانا و همکاران (۱۳۹۸) در پژوهشی با عنوان «رویکرد ترمیمی عدالت؛ آسیب‌شناسی و بهبود عملکرد» نشان داد که سزادهی و بازپروری از جمله رویکردهای عدالت کیفری در مواجهه با پدیده بزهکاری است. پژوهش آن‌ها در کنار آسیب‌شناسی پارادایم (الگوی) نامبرده، به‌مثابه یکی از مظاهر اصلی سیاست جنایی مشارکتی، راهکارهایی برای موفقیت هرچه بیشتر عدالت ترمیمی در حوزه عمل ارائه داد. سلیمی و همکاران (۱۳۹۸) در پژوهشی با عنوان «ارزیابی عملکرد پلیس در تحقق عدالت ترمیمی با محوریت مشاوره و مددکاری» نشان داد که عملکرد هر دو گروه مشاوران زن و مرد در تحقق عدالت ترمیمی از منظر مراجع در حد زیاد بوده لیکن میزان عملکرد زنان بیشتر از مردان است و نتایج حاکی از آن است

که از منظر مراجع و مدیران، زنان مشاور موفق‌تر از مردان مشاور عمل کرده‌اند. رجبی تاج‌امیر (۱۳۹۸) در پژوهشی با عنوان «سازوکارهای اجرایی رویه‌های عدالت ترمیمی در سازمان پلیس (چالش‌ها و راهکارها)» نشان داد، مهم‌ترین راهکارهای اجرایی رویه‌های عدالت ترمیمی در سازمان پلیس، مانند ترویج فرهنگ عدالت ترمیمی و پایبندی به آن، استانداردسازی رفتار تسهیل‌گران پلیس و نظارت و ارزیابی مستمر بر آنان، به‌کارگیری میانجی‌گران متخصص و آموزش اصول و موازین عدالت ترمیمی به آنان، بسترسازی جهت مشارکت فعال طرفین منازعه، اصلاح ساختار پلیس در جهت تقویت رویکرد عدالت ترمیمی است.

کستوتیس^۱ (۲۰۱۳) در نتایج حاصل از پژوهشی با عنوان فعالیت بخش‌های پیشگیری پلیس عمومی در راستای جلوگیری از بزهکاری کودکان نوشته است در صورتی‌که پیشگیری عمومی از بزهکاری نوجوانان انجام پذیرد، این نوع فعالیت‌های پیشگیرانه با استقبال و تأیید عمومی مواجه خواهد شد. بازدهی و اثربخشی این اقدامات تا حدود زیادی تحت‌تأثیر برخی از عوامل کاهش پیدا می‌کند. تراکم کار، فقدان زمان لازم برای انجام اقدامات کیفی کمبود کارکنان و منابع مالی ناکافی بودن همکاری نهادهای اجتماعی مشارکت محلی ضعیف نقص در کیفیت به‌روزرسانی، عملکردها، ناکافی بودن میزان دستمزدها به نسبت حجم کار و در نتیجه کاهش انگیزه مأموران پلیس از جمله این عوامل هستند. تکستر^۲ (۲۰۱۰) پژوهشی را دربارهٔ تهدید سایبر چالش‌ها و راهکارهای پیشروی افسران پلیس ویژه اطفال و نوجوانان در اداره پلیس ایالت‌های وست ویرجیا و ماساچوست آمریکا با روش مطالعه اسنادی با هدف بررسی چالش‌های مهم پلیس در قبال اطفال و نوجوانان در ارتباط با بزه‌دیدگی و بزهکاری اطفال و نوجوانان از طریق ارتباط آنان با جرائم سایبری به انجام رسانده است. نتایج نشان می‌دهد افسران پلیس ویژه اطفال و نوجوانان دربارهٔ پیشگیری از بزه‌دیدگی و بزهکاری و تهدیداتی که از طریق جرائم سایبری

1. Kestutis
2. Thaxter

وجود دارد، از طریق پلیس مدارس یک رویکرد آموزشی را پیشرو گرفته و دانش‌آموزان و والدین آنان را در این رویکرد دخالت داده‌اند. وینفری^۱ (۲۰۰۴) در مقاله‌ای با عنوان «پلیس نیوزلند و عدالت ترمیمی»، نقش پلیس به‌عنوان میانجیگر در عدالت ترمیمی را بررسی کرده است. پلیس ملی استرالیا و دانشگاه ملی استرالیا طرحی را با موضوع میانجیگری در میان جوانان کمتر از هجده سال با جرمی مثل رانندگی در حین، مستی سرقت از منازل مسکونی سرقت از مغازه‌ها و ایراد صدمات بدنی عمدی اجرا کردند. نتایج نشان داد که نقش پلیس به‌عنوان میانجیگر اثر قابل توجهی در کاهش جرم داشته است.

ضرورت عدالت ترمیمی

عدالت ترمیمی یکی از بسیار سازوکارهای عدالت، تحت چتر نوآورانه عدالت است (کاتن دالی^۲، ۲۰۱۵، ۲۵-۹). سازمان ملل متحد عدالت ترمیمی را به‌عنوان یک پاسخ تکاملی به جرم و جنایاتی که (این پاسخ) به شأن و برابری همه مردم احترام می‌گذارد، ترویج هماهنگی اجتماعی از طریق ترمیم قربانیان، مجرمان و جوامع تعریف می‌کند. عدالت ترمیمی دارای اوصافی متعددی مانند عدالت انسانی است (درون و کلیفورد^۳، ۲۰۰۸، ۱۶۶).

عناصر عدالت ترمیمی را که از مصادیق بارز قضاودایی است می‌توان در داوطلبانه‌بودن، اظهار حقیقت، رودرویی، توافق، حمایت و غیرعلنی یا محرمانه‌بودن خلاصه کرد. همچنین فرایندهای آن شامل ارجاع به میانجیگر، ملاقات رودرو، نشست‌های گروهی یا ترمیمی، حلقه‌های تعیین مجازات و گروه‌ها یا شوراهای مردمی است. (نجفی توانا، ۱۳۹۸، ۲۲۸).

---

1. Winfree
2. Kathleen Daly
3. Dorne & Clifford

نظریه‌های عدالت ترمیمی

الف) عدالت ترمیمی و نظریه خنثی‌سازی

این نظریه که «فنون خنثی‌سازی» هم نامیده می‌شود و آموزه‌های آن جنبه روان‌شناختی نیز دارد، مشتمل بر فنونی است که در پرتو به‌کارگیری آن‌ها، تصویر قبیح جرم از ذهن مرتکب پاک شده و ارتکاب جرم تسهیل می‌یابد (رحیمی‌نژاد، آقایی و قلی‌پور، ۱۳۹۴، ۹۳). این نظریه توسط آقایان دیوید ماتزا^۱ و گرشام سایکسدر^۲ دهه ۱۳۶۰ میلادی مطرح شد. ماتزا بزهکاری نوجوانان را مورد تحقیق و مطالعه قرار داده و به همراه سایکس نظریه خنثی‌سازی را مطرح نمود (رحیمی‌نژاد و همکاران، ۱۳۹۴، ۹۳).

برنامه‌های عدالت ترمیمی زمینه مناسبی را فراهم می‌سازد تا فرد بزهکار به نادرستی توجیه‌های خود پی ببرد؛ به عبارت دیگر، «تمامی مفاهیم فوق در روند اجرای برنامه‌های ترمیمی و از رهگذر گفت‌وگوهای متقابل تغییر مناسب پیدا می‌کند. وقتی در متن جلسات رویه‌های ترمیمی، بزه‌دیدگان و افراد متأثر از جرم به صورت رودررو با بزهکار از صدمات و خسارت‌های وارده به خود اظهارنظر می‌کنند، سازوکارهای مذکور در نظریه خنثی‌سازی به چالش کشیده می‌شود و در اغلب موارد بزهکاران به نادرستی توجیهات خود پی می‌برند. برنامه‌های عدالت ترمیمی تصویر کاملاً واقعی و اخلاقی از رفتار مجرمانه و شرایط آن و علل و نتایج زیان‌بار جرم را ارائه می‌دهند و همچنین دلایلی را روشن می‌سازند که چرا آن عمل خاص به‌عنوان رفتار غیرقابل قبول و غیرقابل تحمل در نظر گرفته می‌شود و این روند را نهادینه می‌کنند که بایستی تصورات اشتباه بزهکاران به‌طور واقعی اصلاح شود. این برنامه‌ها نوعی فشار مثبت شدیدی را به بزهکاران وارد می‌کنند تا چشم‌انداز اخلاقی خود را تغییر دهند» (بارتون^۳، ۲۰۰۰، ۵۳-۱۱).

---

1. Matza
2. Syxder
3. Barton

ب) اجتماع محوری

سیاست‌گذاران و مدیران نظام‌های عدالت کیفری در دنیا، در نتیجهٔ سنجش علمی یا تحقیقات ارزیابی‌کننده از سیاست جنایی و پس از آگاهی از فقدان اثربخشی بسیاری از واکنش‌های سزاگرایانه دولت‌ها در واکنش علیه بزه و در پی و انتشار ارزیابی نتایج مثبت اندیشه‌های ترمیم‌مدار، به تدریج بسترهای لازم را برای به رسمیت شناختن سازوکارهای ترمیم‌مدار فراهم آوردند، سازوکارهایی که از آن‌ها به‌عنوان یکی از ایده‌های بزرگ جرم‌شناسی (شاید بزرگ‌ترین ایده) که طی سه دههٔ گذشته ظهور پیدا کرده و نیز شاید از نظر بسیاری از جرم‌شناسان، یک چالش اساسی برای پارادایم عدالت کیفری، تحت نام «عدالت ترمیمی» یاد می‌شود (والگریو^۱، ۲۰۰۸، ۱۳۰).

با ظهور الگوهای پلیسی اجتماع‌محور و تقویت مسئولیت‌پذیری این نهاد در برابر عوامل زیربنایی وقوع جرم و نیازهای جامعه، امیدهای جدیدی برای مشارکت فعال‌تر پلیس در اجرای برنامه‌های ترمیمی پدید آمده است. برخلاف رویکردهای سنتی پلیس - که به این نهاد تنها به‌عنوان بازوی عدالت کیفری برای کشف جرم و دستگیری مجرمان می‌نگرد - الگوهای پلیس اجتماع‌محور به دنبال دستیابی به درک و شناخت کافی از اجتماع و حل معضله‌های اجتماعی مرتبط با جرم از رهگذرهای مشارکت مدنی است. از این دیدگاه نوعی همگرایی میان رویه‌های پلیس اجتماع‌محور با ارزش‌های عدالت ترمیمی به چشم می‌خورد. (فرجی‌ها، ۱۳۸۸، ۱۸).

ج) شرمساری بازپذیرکننده

نظریه‌ای که می‌تواند جهت توجیه نقش ترمیمی پلیس مورد استفاده قرار گیرد، نظریهٔ شرمساری بازپذیرکننده جان برایت‌ویت^۲، جرم‌شناس استرالیایی، است. این نظریه که مبنای بسیاری از اقدامات پلیس ترمیمی یا پلیس پیشگیری ترمیمی از جمله استرالیا بوده است، دارای دو قسمت است؛ اول جوامعی که در آن مرتکبان جرم از الگوی شرمندگی توأم با الصاق لکه‌ای انگ

1. Walgrave
2. John Braithwaite

ننگ استفاده می‌کنند آن‌ها را به خرده‌فرهنگ‌های بزهکاری سوق می‌دهند و در نتیجه آنان را به‌عنوان مجرمان حرفه‌ای و مکرر تربیت می‌کنند. در واقع، برایت‌ویت شرمنده‌سازی را به دو نوع «شرمنده‌سازی بازپذیرکننده و شرمنده‌سازی ناشی از الصاق آنگ و ننگ» تقسیم می‌کند. در شرمنده‌سازی ناشی از الصاق آنگ و ننگ که از طریق برخی اقدامات پلیسی مثل گرداندن در خیابان‌ها، شهر و ده‌ها روش دیگر مورد استفاده قرار می‌گیرند، بیش از آنکه زمینه بازگشت بزهکار به جامعه فراهم شود زمینه طرد او از جامعه و در نتیجه استمرار فعالیت جنایی او فراهم خواهد شد. در مقابل در شرمنده‌سازی بازپذیرکننده، هدف آن است که بزهکار با قرار گرفتن در نهادهای اجتماعی و در میان کسانی که برای آن احترام قائل هستند یا آن‌ها می‌توانند بر او اثر مثبت بگذارند تا از فعالیت جنایی خود دست بکشند. در واقع، برایت‌ویت معتقد است برنامه‌های ترمیمی از جمله نشست‌های گروهی زمینه مناسبی برای شرمنده‌سازی یا شرمساری بازپذیرکننده فراهم می‌آورند (غلامی، ۱۳۸۲، ۱۱۸).

د) میانجیگری

طبق یک تعریف «میانجیگری روشی است که به وسیله آن طرفین اختلاف به کمک شخص ثالث به دنبال رسیدن به توافق مشترک هستند». تعریف فوق کلی است. بنا بر تعریف دیگر، میانجیگری عبارت است از «مداخله یک شخص ثالث مورد قبول (بی‌طرف) که اختیاری برای صدور رأی ندارد و به طرفین درگیر در اختلاف برای اینکه به طور اختیاری به حل و فصل دوجانبه قابل قبول راجع به موضوعات مورد اختلاف دست یابند کمک می‌نماید» (درویشی، ۱۳۹۳، ۹۰).

باتوجه به آنچه گفته شد می‌توان گفت میانجیگری روشی است که در آن شخص ثالث به طرفین اختلاف کمک می‌کند تا از طریق مذاکره و گفت‌وگو و سنجش راه‌حل‌های مختلف، اختلاف را به طور دوستانه و بر مبنای توافق حل و فصل نمایند (درویشی، ۱۳۹۳، ۹۱).

عدالت ترمیمی شرکت داوطلبانه و فعال همه اشخاص درگیر در بزه را طلب می‌کند؛ جریان عدالت ترمیمی را برخلاف عدالت کیفری کلاسیک که از بالا

(دولت) به پایین (بزهکار) است و جنبهٔ یک‌سویه و تحمیلی دارد و عمودی است، افقی و توافقی (اجماعی) نام نهاده‌اند (نجفی ابرندآبادی، ۱۳۸۲، ۲۵). در اینجا نقش میانجیگر یا پیش‌برنده یا تسهیل‌کننده بسیار مهم است؛ زیرا باید دوره‌های آموزشی میانجیگری جامعی را بگذرانند و معرفت کافی به رسوم و فرهنگ جوامع محلی داشته باشند (نجفی توانا، ۱۳۹۸، ۲۲۹).

پلیس ایران و عدالت ترمیمی

ظهور عدالت ترمیمی حاصل تحول در نگرش نسبت به عدالت کیفری است (فرهمنده، ۱۳۹۶، ۱۰). بی‌تردید توجه به آموزه‌های عدالت ترمیمی در سیاست جنایی تقنینی، قضایی و اجرایی از رهگذر کیفرزدایی، برکات زیادی نصیب عدالت کیفری خواهد کرد (هدایت، ۱۳۹۶، ۱۲). مرحلهٔ پلیسی یکی از مراحل مهم نظام عدالت کیفری است (یاراحمدی، ۱۳۹۶، ۷۸). خدمات پلیس که جنبهٔ حمایتی فوری دارند، لازمه و پیش‌شرط درک و تصویر صحیح و مثبت از نظام عدالت کیفری است و سنجش میزان توانایی یا اقتدار و ضعف یک دولت، به عملکرد پلیس بستگی دارد (هدایت، ۱۳۹۶، ۶۶). مدل ترمیمی عدالت، در راستای جامعه‌محوری پلیس و گرایش از سمت پلیس سرکوب‌گر و دولتی به سمت پلیس مسئله‌محور و مردمی است (محمدی و همکاران، ۱۳۹۸، ۹۵).

پلیس (فرماندهی انتظامی)، به‌عنوان ضابط عام دادگستری، از کنشگران اصلی در برابر پدیدهٔ مجرمانه و نهاد اصلی شناسایی و بررسی جرم، در مقایسه با سایر نهادها ارتباط نزدیک‌تری با بزه‌دیدگان دارد. از این جهت و با بهره‌گیری از ظرفیت‌های سازمانی و فرصت‌هایی که ناشی از جایگاه و نقش برجسته آن در مبارزه با پدیدهٔ مجرمانه است، می‌تواند نقش مهمی در اجرای برنامه‌های ترمیمی ایفا نماید (مقدسی و همکاران، ۱۳۹۷، ۱۸۹).

به‌هرحال، برنامه‌های ترمیمی پلیس می‌تواند ضمن کمک به سیستم کیفری، به تحریک، اصلاح و پویایی آن منجر شود. از این‌رو نگاه ویژه به پلیس و نهادینه‌سازی در آن به جهت ارتباط دوسویه با حاکمیت و مردم بسیار کارسازتر است. این شیوه از جهاتی ثمربخش بوده، از یک‌طرف موجب دستیابی سریع‌تر

مردم به حقوق قانونی، رضایت‌مندی و بالارفتن اعتماد عمومی و افزایش مشارکت مردمی را در پی دارد و از طرفی کاهش حجم پرونده‌ها و ورودی‌های سیستم قضایی که از هر جهت دارای تأثیرات مثبت و شگرف و مهم‌تر اینکه نهادینه‌سازی آن در تفکرات سازمانی و کارکنان می‌تواند از جهت منابع انسانی، مالی و تجهیزاتی نیز مفید باشد.

عوامل ساختاری در فرایند اجرا

الف) فرهنگ سازمانی

«فرهنگ» بزرگ‌ترین نیاز جامعه بشری و عامل اصلی پویایی، نشاط و تداوم حیات و جوامع است (سنگانه و همکاران، ۱۳۹۹، ۸۴). موضوع بنیادین دیگر، تقویت بسترها و وزیر ساخت‌های لازم برای امکان موفقیت هرچه بیشتر فرایندهای ترمیمی است؛ زیرا میزان موفقیت و نتیجه‌گیری مطلوب از این روش‌ها، بیش از هر چیز مستلزم تقویت نهادهای غیردولتی و مردمی و افزایش هرچه بیشتر حس مسئولیت‌پذیری جمعی در افراد جامعه است. (شیری، ۱۳۹۶، ۴۶۷).

درحقیقت می‌توان گفت، رفتارهای اعضا و کارکنان سازمان، نگرش‌ها، ارزش‌ها و مفروضه‌های آن‌ها، محتوای اصلی یک سازمان را تشکیل می‌دهند. برآیند این رفتارها، نگرش‌ها و ارزش‌ها خود را در موفقیت سازمان در رسیدن به مأموریت‌ها و اهداف ازپیش‌تعیین‌شده و هم‌راستایی با ماهیت وجودی سازمان و فلسفه مبنایی تشکیل آن، نشان می‌دهد (امیری فرح‌آبادی و همکاران، ۱۳۹۵، ۱۵۸). همسویی زمینه‌های رسمی عدالت ترمیمی با آداب و رسوم، اعتقادات عمومی و مجریان، توجه به آموزه‌های مذهبی، توسعه دانش و علم اجرای برنامه‌های عدالت ترمیمی، از کارکردهای این نهادها در اجرای برنامه‌های رسمی عدالت ترمیمی است (سنگانه و همکاران، ۱۳۹۹، ۸۴).

ممکن است برخی از مدیران نهادها، سهم‌کردن و به مشارکت فراخواندن نهادهای مدنی و دیگر نهادهای اجتماعی - اقتصادی دولتی را موجب کاهش

اقتدار سازمانی خود در مقابله با جرم تلقی کنند (نوروزی و همکاران، ۱۳۹۰، ۱۲۲).

در مقابل، یک فرهنگ پویا و منعطف در برابر تغییرات به شکل مناسب از خود واکنش نشان داده و سازمان را در مسیر پیشرفت قرار می‌دهد (عبدی، ۱۳۸۹، ۱۱۳). فرهنگ سازمانی متعالی منجر به درک و شناخت کارکنان از مسائل سازمانی شده و این شناخت در بهبود فرایندهای مأموریتی تأثیرگذار خواهد بود.

ب) آموزش سازمانی

آموزش و تعلیم مداوم، یکی از شروط کارآمدی و حسن ایفای وظیفه هر نهاد اجتماعی و سیاسی است و نیروی پلیس نیز که با روش‌های متحول و نوظهور مجرمین سروکار دارد، نمی‌تواند از آموزش مداوم و بازآموزی برکنار باشد (قاسمی، ۱۳۸۸، ۱۱۴). خلق دانش، یکی از موضوعات غالب در حوزه مدیریت دانش و منبع کلیدی نوآوری در هر سازمان است (ون کروق^۱، ۱۹۹۸، ۱۳۳). در این فرایند، همکاران دانش‌های خود را به دیگران انتقال می‌دهند و این امر، موجب گسترش پایه‌های دانش سازمانی می‌شود (افرازه، ۱۳۸۴، ۵۲). تبادل دانش، همان فعالیت‌های انتقال و توزیع دانش (ضمنی و صریح) از یک شخص، گروه و سازمان به شخص، گروه و یا سازمان دیگر است (چای پای^۲، ۲۰۰۶، ۱۰۷).

آموزش، بخش مهمی از این رویکرد را تشکیل خواهد داد (تریانویچ و باکوروکس^۳، ۱۳۸۳، ۶۵). ایجاد تغییر در هر سازمان و حرفه‌ای مستلزم تربیت و آموزش است. اگر بخواهیم حرفه پلیس را به سمت راهبرد پلیس جامعه‌محور هدایت کنیم، لازم است که روش‌های اعمال این تغییرات را مشخص نماییم (تریانویچ و باکوروکس، ۱۳۸۳، ۶۹).

1. Von Krogh

2. Chi.Pie

3. Trianovich & bakoruks

آموزش دانش نظری، مهارت عملی و شیوه‌های حرفه‌ای لازم برای فعالان و مشارکت‌کنندگان فرایند عدالت ترمیمی، و لو به صورت فشرده، از طریق برگزاری دوره‌های تخصصی و نیز همگانی ضروری به نظر می‌رسد (مرادی و همکاران، ۱۳۹۹، ۲۱۴).

کارکنان پلیس می‌بایست ضمن آگاهی از نحوه برقراری تعامل با محیط پیرامونی، به این سطح توانمندی نیز باید دست یابند که به چه نحو از محورهای عدالت ترمیمی و در چه زمانی بهره گیرد، همه اینها می‌تواند در ارائه یک پلیس توانمند نقش داشته باشد و تصویری از یک پلیس توانمند را در جامعه منعکس و اعتماد عمومی را در جهت تعامل با پلیس افزایش دهد.

ج) قوانین سازمانی

یکی از اصول حقوقی پذیرفته شده در نظام‌های حقوقی نوشته، اصل سلسله‌مراتب قواعد و هنجارها و عدم مغایرت قواعد فروتر با محتوای قواعد و هنجارهای فراتر است (قاضی، ۱۳۸۳، ۱۱۱). در نظام حقوقی جمهوری اسلامی ایران نیز با پذیرش این اصل، بر عدم تعارض کلیه قوانین و مقررات با موازین شرعی تأکید شده است. بر این اساس، لازم است تمامی نهادهای قانون‌گذار و مقررگذار در نظام جمهوری اسلامی ایران بر اساس مفاد «موازین اسلامی» به تولید هنجار حقوقی اقدام کنند (اسماعیلی و امینی پژوه، ۱۳۹۴، ۱۸).

عدالت ترمیمی باید از یک جایگاه قانونی برخوردار باشد، در غیر این صورت، صرفاً می‌تواند به مواردی رسیدگی کند که یا از عدالت کیفری به تأمین‌کننده خدمات عدالت ترمیمی ارجاع شده است و یا اینکه به مواردی رسیدگی کند که عدالت ترمیمی تحت نظارت یک عدالت کیفری ارائه می‌شود (شاپلند و همکاران^۱، ۱۳۹۴، ۳۱۳).

اصل ۱۵۶ ق.ا.ج.ا، تنها مرجع صالح برای دستیابی به هر کدام از اهداف پنج‌گانه مطرح شده، از جمله پیشگیری از وقوع جرم و اصلاح مجرمین را دستگاه قوه قضائیه می‌داند. این در حالی است که فرایندهای اجرای عدالت ترمیمی

1. Shapland

متعلق به جامعه محلی (سیستم غیررسمی) است (بند ۴-۳ اصول بنیادین عدالت ترمیمی) و رسیدگی‌ها در خارج از قوه قضائیه شکل می‌گیرد؛ بنابراین، هرگونه رسمی‌سازی گفتمان عدالت ترمیمی با این تفکر که فرایندهای اجرای ترمیمی باید منبعث از سرچشمه‌های اجتماعی (تقویت نقش اجتماع) باشند، در تقابل با اصل یادشده که تأکید بر مدیریت، طراحی و شکل‌گیری در اختیار قوه قضائیه دارد، بوده و می‌تواند مانع از رسمی‌سازی این نوع اندیشه شود. در آیین‌نامه‌های میانجیگری اختیار کاملاً در اختیار قوه قضائیه بوده و این موضوع می‌تواند فرایندهای ترمیمی را از اهداف آن دور کند (شکری و همکاران، ۱۴۰۰، ۱۱).

(د) ساختار سازمانی

ساختار سازمانی باید منعکس‌کننده هدف‌ها و برنامه‌ها باشد. ساختار سازمانی باید به‌گونه‌ای طراحی شود که کارساز واقع شود و برای گروه‌ها این امکان را به‌وجود آورد که نقش خود را ایفا کنند و به افراد کمک نماید که در محیط آکنده از تغییر بتوانند هدف‌های خود را به شیوه اثربخش تأمین نمایند. برای اینکه ساختار سازمانی کارساز واقع شود همه اعضای سازمان باید ساختار و سازمان خود را درک کنند (وی ریچ و کونتز^۱، ۱۳۸۶، ۳۳۳).

ایجاد ساختار مناسب باتوجه‌به محیط همواره در حال تغییر مداوم، موجب ارتباط مؤثر بین کارکنان و ذی‌نفعان سازمان گردیده و در نتیجه می‌تواند تأثیر بسزایی در افزایش اعتماد و رضایت‌مندی مردم داشته باشد (میرزاخانی و همکاران، ۱۳۹۹، ۱۴۲).

باتوجه‌به مطالعات و بررسی‌ها، عوامل مختلفی بر تحقق رویکرد جامعه‌محوری پلیس تأثیر دارد که یکی از این عوامل را می‌توان ساختار سازمانی دانست. ساختارهای سازمانی قادر به ارتقای نوآوری، ساختارهایی هستند که باعث تحریک یادگیری، به‌اشتراک‌گذاری دانش، گروه‌های حل

1. Rich & kontz

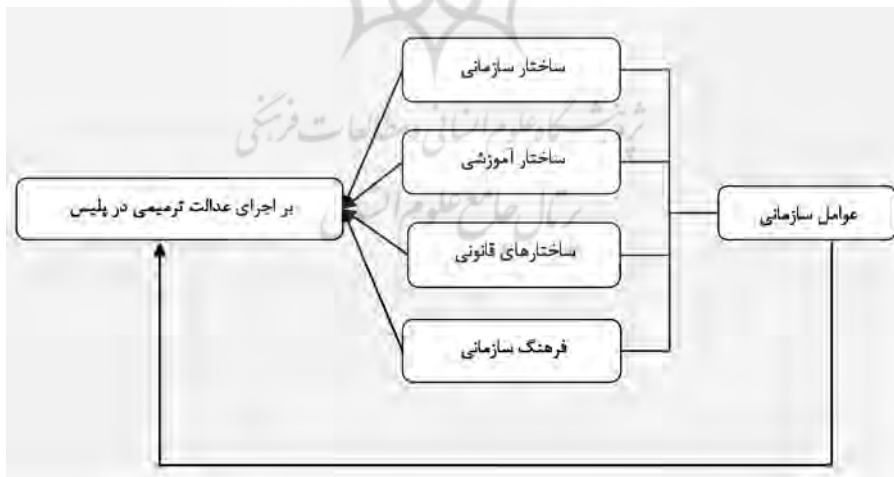
مسئله و چرخش شغل می‌شوند (گاسپاری^۱ و همکاران، ۲۰۲۰، ۱۳۴).

از این رو برای تعامل صحیح کارکنان با جامعه خصوصاً در حل معضلات اجتماعی نیازمند به رویکردهای نوگرا در سازمان است. رویکردهایی که به پلیس در بخش‌های اجرایی اجازه می‌دهد در چهارچوب‌های تعیین شده قانونی و سازمانی و به‌دوراز رویکردهای سلبی از توان مشارکت جامعه در حل معضلات بهره گیرند.

فرضیه تحقیق

- ۱- ساختار سازمانی بر اجرای عدالت ترمیمی در پلیس تأثیر دارد.
- ۲- ساختار آموزشی بر اجرای عدالت ترمیمی در پلیس تأثیر دارد.
- ۳- ساختارهای قانونی و سیر مراحل بر اجرای عدالت ترمیمی در پلیس تأثیر دارد.
- ۴- فرهنگ سازمانی بر اجرای عدالت ترمیمی در پلیس تأثیر دارد.

مدل مفهومی تحقیق

شکل ۱. مدل مفهومی تحقیق (محقق ساخته)

1. Gasparly

روش

پژوهش حاضر از نظر هدف، از نوع پژوهش های کاربردی است و به لحاظ اجرا، در قالب تحقیقات توصیفی از نوع پیمایشی محسوب می شود. جامعه آماری پژوهش را کارشناسان پیشگیری از جرم شامل فرماندهان شهرستان، معاونت های رده و رؤسای کلانتری که در مقطع دکتری و ارشد در دافوس مشغول هستند، به تعداد ۴۰ نفر تشکیل می دهند که بر اساس جدول مورگان محاسبه شده است. جهت جمع آوری اطلاعات در زمینه مبانی نظری و ادبیات پژوهش، از مطالعات کتابخانه ای و جهت جمع آوری داده های مربوط به سؤالات تحقیق، از پرسش نامه محقق ساخته شامل ۲۰ گویه استفاده شده است. به منظور تعیین روایی محتوا، پرسش نامه تهیه شده در اختیار چند تن از خبرگان قرار گرفت و پس از اصلاحات و تغییرات مورد نظر، پرسش نامه نهایی تدوین شد.

یافته ها

الف) تحلیل توصیفی

ویژگی های جمعیت شناختی نمونه مورد نظر در قالب جدول ۱ بررسی شده است.

فراوانی پاسخگویان از نظر تحصیلات و سن به شرح زیر می باشد:

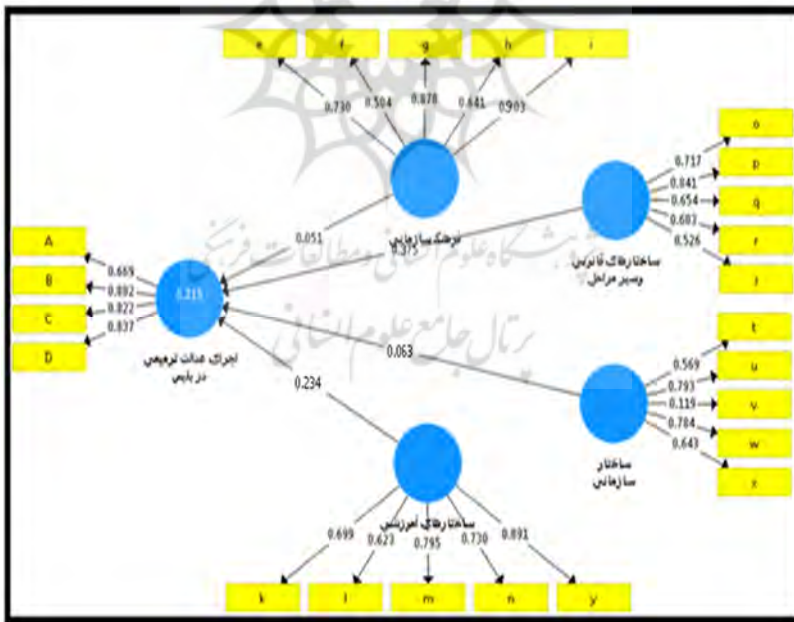
جدول ۱. ویژگی های جمعیت شناختی پاسخگویان

ویژگی	طبقه	فراوانی	درصد فراوانی
تحصیلات	دانشجوی کارشناسی ارشد	۲۶	۶۵٪
	دانشجوی دکتری	۱۴	۳۵٪
سن	۳۰-۳۷	۴	۱۰٪
	۳۸-۴۵	۳۵	۸۷٫۵٪
	۴۶ به بالا	۱	۲٫۵٪

جدول ۱ نشان می دهد که ۶۵ درصد نمونه مورد مطالعه را دانشجویان کارشناسی ارشد تشکیل می دهند و اکثریت نمونه نیز با حدود ۸۷ درصد، در رده سنی ۳۸ تا ۴۵ قرار دارند.

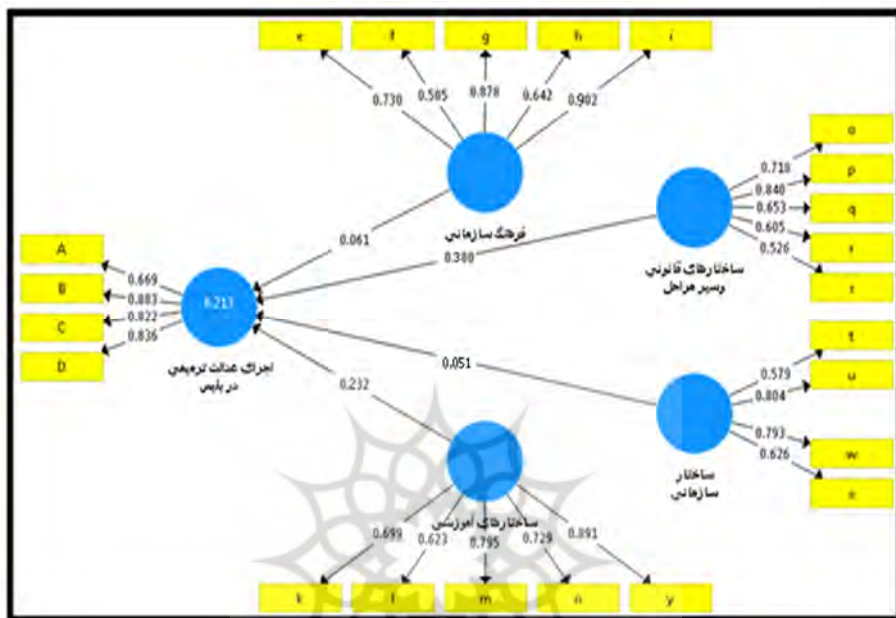
ب) تحلیل استنباطی

در تحلیل استنباطی، پایایی مطابق با نرم‌افزار SmartPLS2 از سه طریق ضرایب بارهای عاملی، ضرایب آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی بررسی شده است. نتایج حاصل از بررسی‌ها در جداول ذیل ارائه شده است. بارهای عاملی از طریق محاسبه مقدار همبستگی شاخص‌های یک سازه با آن سازه، به دست می‌آید که اگر این مقدار برابر و یا بیشتر از $0/4$ شود، نشان‌دهنده آن است که واریانس بین متغیر و شاخص‌هایش از واریانس خطای اندازه‌گیری آن متغیر بیشتر بوده و پایایی در مورد آن مدل اندازه‌گیری، قابل قبول است. نکته مهم در اینجا این است که اگر پژوهشگر پس از محاسبه بارهای عاملی بین متغیر و گویه‌های آن با مقادیری کمتر از $0/4$ مواجه شود، باید آن گویه‌ها را اصلاح نموده و یا از مدل پژوهش خود حذف نماید؛ لذا همان‌طور که در شکل (۲) نمایش داده شده است بارهای عاملی گویه ۷ کمتر از $0/4$ بود از مدل حذف و دوباره اجرا شد.

شکل ۲. مدل اولیه ضرایب بار عاملی

در مرحله دوم باتوجه به اینکه بار عاملی کلیه گویه‌ها همگی بیشتر از ۰/۴ می‌باشند؛ لذا مدل از پایایی لازم برخوردار است. شکل (۳) مدل پژوهش را به همراه ضرایب بارهای عاملی نشان می‌دهد.

شکل ۳. مدل استاندارد به همراه ضرایب بار عاملی پس از حذف گویه ۷

پس از بررسی بارهای عاملی، مقدار آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی با استفاده از نرم‌افزار SmartPLS2 محاسبه گردید. آلفای کرونباخ شاخصی کلاسیک برای تحلیل پایایی و نشان‌دهنده یک سنت قوی در معادلات ساختاری است که برآوردی را برای پایایی بر اساس همبستگی درونی گویه‌ها ارائه می‌دهد و مقدار مناسب برای آن بزرگ‌تر از ۰/۷ می‌باشد. با توجه به جدول (۲) مقدار آلفای کرونباخ بالاتر از ۰/۷ می‌باشد؛ لذا مدل از پایایی مناسب برخوردار است. به‌منظور محاسبه پایایی معیار دیگری نیز وجود دارد که برتری‌هایی را نسبت به روش سنتی محاسبه آن به‌وسیله آلفا کرونباخ را به همراه دارد و به آن پایایی ترکیبی (CR) گفته می‌شود. برتری پایایی ترکیبی نسبت به آلفای کرونباخ در این است که پایایی سازه‌ها نه به‌صورت مطلق، بلکه

باتوجه به همبستگی سازه‌هایشان با یکدیگر محاسبه می‌شود. همچنین برای محاسبه آن، شاخص‌های با بارعاملی بیشتر اهمیت زیاده‌تری دارند. در نتیجه برای سنجش بهتر پایایی، هر دوی این معیارها استفاده می‌شوند. برای پایایی ترکیبی، میزان بالای ۰/۷ مناسب گزارش شده است. نتایج آزمون آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی (CR) که با استفاده از نرم‌افزار SmartPLS2 انجام شد در جدول (۲) نشان داده شده است.

جدول ۲. آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی متغیرهای مستقل و وابسته

متغیر	آلفای کرونباخ	پایایی ترکیبی (CR)
اجرای عدالت ترمیمی پلیس	۰/۸۱۷	۰/۶۵۰
ساختار سازمانی	۰/۷۶۴	۰/۷۰۲
ساختارهای آموزشی	۰/۸۱۸	۰/۵۹۱
ساختارهای قانونی	۰/۷۷۵	۰/۵۶۷
فرهنگ سازمانی	۰/۷۱۹	۰/۷۶۱

روش دیگر برای بررسی اعتبار، میانگین واریانس استخراج‌شده^۱ (AVE) است. این شاخص را «فورنل و لارکر^۲» به سال ۱۹۸۱ معرفی کردند. اعتبار همگرا بر اساس مدل بیرونی و با محاسبه میانگین واریانس استخراجی (AVE) بررسی می‌شود که نشان‌دهنده میانگین واریانس به اشتراک گذاشته شده بین هر سازه با شاخص‌های خود است؛ به عبارت دیگر AVE میزان همبستگی یک سازه با شاخص‌های خود را نشان می‌دهد که هرچه این همبستگی بیشتر باشد، برازش نیز بیشتر است. فورنل و لارکر معتقدند روایی همگرا زمانی وجود دارد که AVE از ۵/۰ بزرگ‌تر باشد. بارهای عاملی از طریق محاسبه مقدار همبستگی شاخص‌های یک سازه با آن سازه محاسبه می‌شوند که اگر این مقدار برابر یا کمتر از ۰/۴ شود باید آن شاخص‌ها (سؤال‌ها) را اصلاح نموده و یا از مدل پژوهش حذف کرد (داوری و رضازاده، ۱۳۹۳، ۸۰). همان‌طور که در جدول (۳) مشاهده می‌شود کلیه ضرایب بیش از ۰/۴ بوده و نشان می‌دهد که

1. Average Variance Extracted
2. Fornell & Larcker

همه سؤال‌ها مناسب بوده و از اعتبار کافی برخوردارند که نمایانگر اعتبار همگرا و همبستگی سازه‌ها می‌باشند.

جدول (۳): بررسی اعتبار متغیرهای تحقیق و سنجش روایی همگرای مدل (AVE)

متغیر	گویه	بار عاملی استاندارد استخراجی	میانگین واریانس استخراجی
اجرای عدالت ترمیمی	مشاوره اجتماعی بر عدالت ترمیمی در پلیس تأثیر دارد.	۰/۶۶۹	۰/۶۵۰
	کارشناسی بر عدالت ترمیمی در پلیس تأثیر دارد.	۰/۸۸۳	
	نقش میانجیگری بر عدالت ترمیمی در پلیس تأثیر دارد.	۰/۸۲۲	
	بازپروری بر عدالت ترمیمی پلیس تأثیر دارد.	۰/۸۳۶	
فرهنگ سازمانی	تا چه حد با الگوهای عدالت ترمیمی در فرایند حل معضلات اجتماعی آشنا هستید.	۰/۷۳۰	۰/۵۵۷
	تا چه حد نهادهای سازی رویکردهای ترمیمی در حل مشکلات و کاهش پرونده‌ها مؤثر است.	۰/۵۰۵	
	اقبال عمومی (مراجعین)، در استفاده از رویکردهای ترمیمی را چگونه ارزیابی می‌کنید.	۰/۸۷۸	
	اقبال به استفاده از رویکردهای ترمیمی، در بین کارکنان را چگونه ارزیابی می‌کنید.	۰/۶۴۲	
	هدایت و الگودهی سازمان، در زمینه رویکرد ترمیمی را چگونه ارزیابی می‌کنید.	۰/۹۰۲	
	پلیس سطح توانمندی دانشی کارکنان، در استفاده از رویکرد ترمیمی را در چگونه ارزیابی می‌کنید.	۰/۸۹۱	
ساختار آموزشی	سطح آموزش‌های ارائه‌شده متناسب با رویکرد ترمیمی به کارکنان، اعم از آموزش‌های بدو خدمت و حین خدمت را در چه حدی ارزیابی می‌کنید.	۰/۶۹۹	۰/۵۴۲
	تا چه حدی با منابع و کتب متناسب با رویکرد ترمیمی آشنا هستید.	۰/۶۲۳	
	سطح دانش کارکنان واحد مشاوره را تا چه حد متناسب با الگوهای ترمیمی می‌دانید.	۰/۷۹۵	
	سطح مهارت کارکنان واحد مشاوره، در به‌کارگیری قواعد ترمیمی را چگونه ارزیابی می‌کنید.	۰/۷۲۹	
ساختارهای قانونی	تا چه میزان قوانین موجود امکان استفاده از این رویکرد را به پلیس می‌دهد.	۰/۷۱۸	۰/۵۵۸
	سطح هماهنگی قضات، در خصوص استفاده پلیس از این رویکرد را چگونه ارزیابی می‌کنید.	۰/۸۴۰	
	تا چه حد با قوانین مبتلا به رویکرد ترمیمی آشنا هستید.	۰/۶۵۳	

متغیر	گوبه	بار عاملی استاندارد	میانگین واریانس استخراجی
	اختیارات قانونی پلیس، در استفاده از این رویکرد را چگونه ارزیابی می‌کنید.	۰/۶۰۵	
	من تأثیر سیر مراحل قانونی، در روی‌آوری به رویکرد ترمیمی را در چه حدی ارزیابی می‌کنید.	۰/۵۲۶	
	با توجه به آموزه‌های عدالت ترمیمی، ساختار سازمانی را تا چه حدی همسو با این رویکرد می‌دانید.	۰/۵۷۹	
ساختار	باتوجه به جامعه‌محوری پلیس، ساختار سازمانی تاچه حدی امکان روی‌آوری به رویکرد ترمیمی را فراهم کرده است.	۰/۸۰۴	
سازمانی	الزامات رویکرد ترمیمی تا چه حدی در سازمان شناسایی و مورد شفافیت واقع شده است.	۰/۷۹۳	۰/۵۰۱
	باتوجه ساختار و کارکرد دواير مشاوره و راهنمایی را تا چه حدی متناسب با رویکردهای ترمیمی می‌دانید.	۰/۶۲۶	

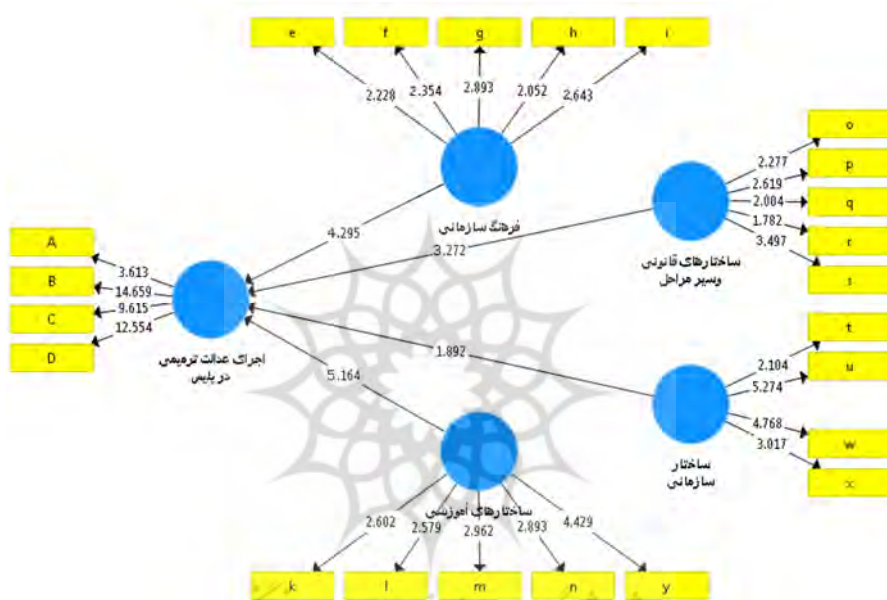
همان‌گونه که در جدول (۴) برگرفته از روش فورنل و لارکر مشخص است، مقدار جذر میانگین واریانس استخراج‌شده (AVE) متغیرهای مکنون در پژوهش حاضر که در خانه‌های موجود در قطر اصلی ماتریس قرار گرفته‌اند، از مقدار همبستگی میان آن‌ها که در خانه‌های زیرین و راست قطر اصلی ترتیب داده شده‌اند، بیشتر است؛ ازاین‌رو می‌توان اظهار داشت که در پژوهش حاضر، سازه‌ها (متغیرهای مکنون) در مدل، تعامل بیشتری با شاخص‌های خود دارند تا با سازه‌های دیگر. به بیان دیگر، روایی واگرایی مدل در حد مناسبی است.

جدول ۴. ماتریس همبستگی و بررسی روایی واگرایی متغیرها

متغیرها	۱	۲	۳	۴	۵
۱- اجرای عدالت ترمیمی	۰/۸۰۶				
۲- ساختار سازمانی	۰/۴۴۳	۰/۷۰۸			
۳- ساختار آموزشی	۰/۳۱۳	۰/۵۴۳	۰/۷۵۳		
۴- ساختارهای قانونی	۰/۲۷۴	۰/۳۷۶	۰/۵۲۸	۰/۶۷۷	
۵- فرهنگ سازمانی	۰/۲۸۲	۰/۴۱۳	۰/۶۰۷	۰/۶۰۹	۰/۶۶۷۰

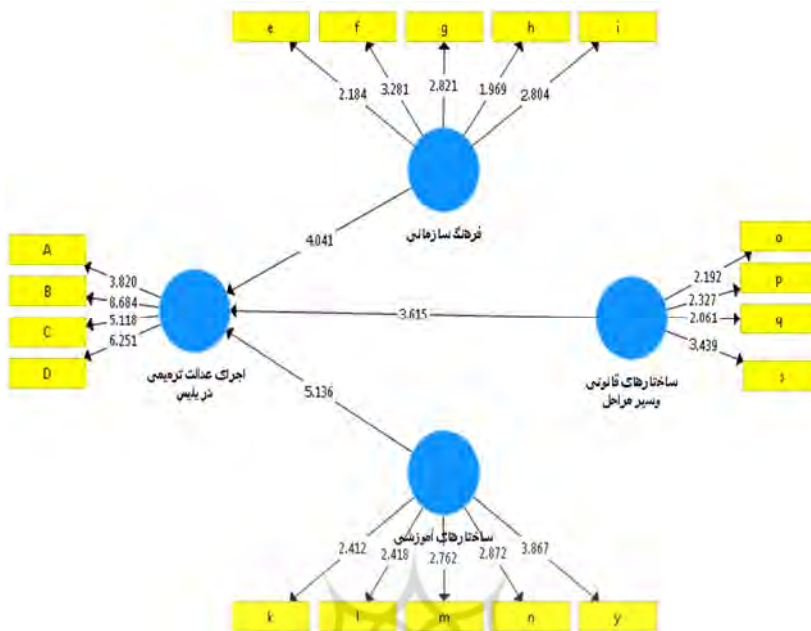
تحلیل استنباطی آزمون پژوهش با استفاده از Smart PLS

در آزمون پژوهش با استفاده از Smart PLS ضرایب معناداری (t)، محاسبه شده است. در واقع، ملاک اصلی تأیید یا رد فرضیات مقدار آماره تی است. اگر مقدار آماره تی از ۱/۹۶ بیشتر باشد نشان دهنده تأیید آن فرضیه در سطوح ۹۵ درصد می‌باشد. همان‌طور که در شکل شماره (۴) نشان داده شده است، مقادیر (t) بُعد ساختار سازمانی و گویه r کمتر از ۱/۹۶ است.

شکل ۴. تست معنی‌داری (t) بارهای عاملی

لذا بُعد ساختار سازمانی و گویه r از مدل حذف و مجدداً خروجی گرفته شد که در شکل شماره (۵)، نتایج نشان داده شده است. در شکل شماره (۵)، مقادیر (t) تمامی مؤلفه‌ها و شاخص‌ها بیشتر از ۱/۹۶ بوده و معنی‌دار می‌باشند؛ لذا مدل تأیید شد.

شکل ۵. مدل نهایی مقادیر نهایی معنی داری (t)

برازش مدل ساختاری

برای بررسی برازش مدل ساختاری از معیار ضرایب معناداری Z، ضریب تعیین و معیار Q استفاده شد.

ضرایب معناداری Z: مدل ساختاری وقتی برازش دارد که ضرایب Z از ۱/۹۶ بیشتر باشند تا بتوان در سطح اطمینان ۹۵٪ معنادار بودن آنها را تأیید نمود. همان طور که در شکل شماره (۵) مشاهده می شود، ضرایب تمامی مؤلفه و شاخصه‌ها (مقدار T) بیشتر از ۱/۹۶ بوده و معنی دار می باشند؛ لذا مدل تأیید می شود.

معیار Q²: هنسلر^۱ در سال (۲۰۰۹) در مورد شدت قدرت پیش بینی مدل در سازه‌های درون‌زا سه مقدار ۰/۱۵، ۰/۰۳۵ و ۰/۰ را که به ترتیب مقادیر ضعیف، متوسط و قوی قدرت پیش بینی مدل در مورد سازه‌های درون‌زا را

1. Hensler

نشان می‌دهد، تعیین نموده‌اند (رضازاده و داوری، ۱۳۹۳، ۷۳). لذا با توجه به اینکه مقادیر Q^2 در جدول شماره (۵) به ترتیب برای متغیرهای درون‌زای ساختار سازمانی، ساختار آموزشی، ساختارهای قانونی و فرهنگ سازمانی که برابر $۰/۰۴۲۱$ ، $۰/۳۵۸$ ، $۰/۲۲۳$ و $۰/۱۹۴$ است، متغیر درون‌زای ساختارهای قانونی و فرهنگ سازمانی قابلیت پیش‌بینی متوسط با سازه‌های مربوط به خودش را دارند و ساختار سازمانی قابلیت پیش‌بینی ضعیف و متغیر ساختار آموزشی قابلیت پیش‌بینی قوی با سازه مربوط به خودش را دارد.

جدول ۵. معیار Q^2 برای متغیرها

متغیر	ساختار سازمانی	ساختار آموزشی	ساختارهای قانونی	فرهنگ سازمانی
$Q^2 = (1 - SSE/SSO)$	۰/۰۴۲۱	۰/۳۵۸	۰/۲۲۳	۰/۱۹۴

ضریب R^2 (R Squares): برای بررسی برازش مدل ساختاری معیار دیگر در این پژوهش ضرایب R^2 مربوط به متغیرهای پنهان درون‌زای (وابسته) مدل است. R^2 معیاری است که تأثیر یک متغیر برون‌زا بر یک متغیر درون‌زا را نشان می‌دهد. میزان ضریب تعیین (R^2) در متغیر وابسته اجرای عدالت ترمیمی برابر $۰/۵۳۰$ می‌باشد. که نشان‌دهنده این است که ساختار سازمانی، ساختار آموزشی، ساختارهای قانونی و فرهنگ سازمانی توانسته است ۵۳ درصد از واریانس آن را تبیین کند.

آزمون فرضیه‌ها

ضرایب معناداری مسیرهای مدل نشان می‌دهند که فرضیه‌های پژوهش معنی‌دار هستند یا خیر؟ چنانچه این ضرایب بیشتر از $۱/۹۶$ باشند؛ یعنی فرضیه مربوطه در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنی‌دار بوده و باعث تأیید شدن فرضیه می‌گردد که از این روش معنادار بودن تأثیر متغیرها و تأیید/رد فرضیه‌ها با استفاده از آزمون بوت استرپینگ^۱ مشخص می‌شود. نتایج مدل ساختاری برای آزمون فرضیه‌های پژوهش در جدول (۶) نشان‌دهنده ضرایب استاندارد شده مسیر میان متغیرها است که بیانگر این است که متغیر اولی به

میزان عدد نوشته شده در مسیر مربوطه از تغییرات متغیر دیگری را تبیین می‌نماید. همچنین باید گفت که اگر مقدار ضریب مسیر بین متغیر مکنون مستقل و متغیر مکنون وابسته مثبت باشد نتیجه می‌گیریم که با افزایش متغیر مستقل شاهد افزایش در متغیر وابسته خواهیم بود. همچنین اعداد معناداری، ضریب تعیین، سطح معناداری و نتایج فرضیه را نشان می‌دهد. مطابق مقادیر این جدول، باتوجه به اینکه اعداد معناداری (t) برای فرضیه‌های دوم، سوم، چهارم و پنجم بیشتر از ۱/۹۶ و P-value کمتر از ۰/۰۵ است؛ لذا این فرضیه‌ها در سطح اطمینان ۹۵٪ تأیید گردید و باتوجه به اینکه فرضیه اول دارای عدد معناداری (t) کمتر از ۱/۹۶ و P-value بیشتر از ۰/۰۵ می‌باشد، لذا این فرضیه رد شد.

جدول ۶. نتایج معادلات ساختاری برای آزمون فرضیه‌ها

فرضیه‌ها	ضرایب مسیر (بتا)	ضرایب معناداری (t) اعداد معناداری	ضریب (R^2) تعیین	سطح معناداری	نتیجه فرضیه
فرضیه ۱: ساختار سازمانی اجرای عدالت ترمیمی در پلیس	۰/۰۵۱	۱/۸۹۲		۰/۲۱۳	رد
فرضیه ۲: ساختار آموزشی اجرای عدالت ترمیمی در پلیس	۰/۲۳۲	۵/۱۶۴	۰/۵۳۰	۰/۰۰۰	تأیید
فرضیه ۳: ساختارهای قانونی اجرای عدالت ترمیمی در پلیس	۰/۳۸۰	۳/۲۷۲		۰/۰۰۰	تأیید
فرضیه ۴: فرهنگ سازمانی اجرای عدالت ترمیمی در پلیس	۰/۰۶۱	۴/۲۹۵		۰/۰۰۲	تأیید

بحث و نتیجه‌گیری

براین اساس یافته‌های پژوهش نشان داد، فرضیه اول با عدد معناداری ۱/۸۹۲ و ضریب استاندارد ۰/۰۵۱ و سطح معناداری ۰/۲۱۳ ($P\text{-value} > 0/05$)، با اطمینان ۹۵ درصد رد شد. باتوجه به اینکه عدد معناداری این فرضیه از ۱/۹۶ کمتر است نشان‌دهنده عدم تأثیر متغیر ساختار سازمانی بر اجرای عدالت ترمیمی در پلیس می‌باشد که این نتیجه با نتایج تحقیق در حوزه ساختاری با

یافته پژوهش رجبی تاج امیر (۱۳۹۸) و کستوتیس (۲۰۱۳) سازگاری بیشتری دارد.

در فرضیه دوم عدد معناداری $5/164$ و ضریب استاندارد $0/232$ و سطح معناداری $0/000$ ($P\text{-value} < 0/05$)، است؛ لذا این فرضیه در سطح اطمینان 95% مورد تأیید قرار گرفت. عدد معناداری این فرضیه از $1/96$ بیشتر می‌باشد که نشان‌دهنده تأثیر معنی‌داری ساختار آموزشی بر اجرای عدالت ترمیمی در پلیس است؛ لذا نتیجه این پژوهش با نتایج تحقیق در حوزه آموزش با یافته پژوهش‌های رجبی تاج امیر (۱۳۹۸) و سلیمی و همکاران (۱۳۹۸) و تکستر (۲۰۱۰) در یک راستا است.

در فرضیه سوم عدد معناداری $3/272$ و ضریب استاندارد $0/380$ و سطح معناداری $0/000$ ($P\text{-value} < 0/05$)، است؛ لذا این فرضیه در سطح اطمینان 95% مورد تأیید قرار گرفت. عدد معناداری این فرضیه از $1/96$ بیشتر می‌باشد که نشان می‌دهد ساختارهای قانونی بر اجرای عدالت ترمیمی در پلیس تأثیر معنی‌داری دارد؛ لذا نتیجه این پژوهش با نتایج تحقیق در حوزه قوانین و مقررات با نتایج تحقیقات شکری و همکاران (۱۴۰۰)، نجفی توانا و همکاران (۱۳۹۸) و تکستر (۲۰۱۰) کاملاً هم‌سویی و هم‌خوانی دارد.

در فرضیه چهارم عدد معناداری $4/295$ و ضریب استاندارد $0/061$ و سطح معناداری $0/002$ ($P\text{-value} < 0/05$)، است؛ لذا این فرضیه در سطح اطمینان 95% مورد تأیید قرار گرفت. به عبارت دیگر باتوجه‌به اینکه عدد معناداری این فرضیه از $1/96$ بیشتر می‌باشد؛ لذا نتیجه می‌گیریم که فرهنگ سازمانی بر اجرای عدالت ترمیمی در پلیس تأثیر معنی‌داری دارد؛ لذا نتیجه این پژوهش با نتایج تحقیق در حوزه ساختار فرهنگی با نتایج و یافته پژوهش‌های نجفی توانا و همکاران (۱۳۹۸) و رجبی تاج امیر (۱۳۹۸) و وینفری (۲۰۰۴) هم‌راستا است.

پس باتوجه‌به اینکه عدالت ترمیمی ابزار مناسبی است برای بهره‌مندی از توان مشارکت‌پذیری و استفاده توانمندی‌های مردمی و جامعه که ضمن کاهش سطح مداخلات می‌توان به افزایش سطح اعتماد عمومی در بین اقشار مردم

کمک کرد. با ورود ادبیات جامعه‌محوری به حوزه پلیس، سازمان پلیس نیز تلاش کرده با تغییرات روبه‌رشد و فزاینده هم‌سو و هم‌اتفاق شود و ضمن نهادینه‌سازی، از این رویکردها در جهت تسهیل عملکرد و افزایش کارایی سازمانی بهره برد.

از آنجاکه این رویکرد می‌تواند در تسهیل فرایندهای مأموریت‌های غذایی سازمان نقش فعالی ایفا نماید، شناخت چالش‌ها و نواقص مرتبط و تلاش برای تغییر آن ضروری به نظر می‌رسد؛ از این‌رو نقش و سهم پژوهش حاضر در ارتقا و اجرای بهینه این رویکرد با اهمیت نشان می‌دهد.

برای ایجاد ساختار سازمانی کارآمد و انعطاف‌پذیر، درک ضرورت تغییر و سازگاری با تحولات محیطی و آمادگی برای روبروشدن با تحولات روبه‌رو رشد محیط پیرامونی بسیار ضروری است؛ از این‌رو نیازمند برنامه‌ریزی راهبردی و تعریف رسالت‌ها و مأموریت‌ها به‌صورت واضح و شفاف در سطح سازمان خصوصاً برای کارکنان است.

باتوجه‌به نتایج پژوهش، از نظر متخصصان و کارشناسان پیشگیری ساختارهای قانونی و سیر مراحل، بیشترین ضریب تأثیر (۰/۳۸۰) را در بین متغیرها بر اجرای عدالت ترمیمی در پلیس دارد، پس با اصلاح ساختارهای قانونی می‌توان اجرای عدالت ترمیمی در پلیس را تسریع داد. همچنین با اصلاح و تقویت ساختار آموزشی (ضریب تأثیر ۰/۲۳۲) و فرهنگ سازمانی (ضریب تأثیر ۰/۰۶۱) که بعد از ساختارهای قانونی به ترتیب بیشترین تأثیر را بر اجرای عدالت ترمیمی در پلیس داشت، می‌توان به این مهم دست‌یافت؛ لذا در راستای نتایج تحقیق پیشنهادهایی داده شد که در ادامه به آن پرداخته شده است.

پیشنهادها

باتوجه‌به بررسی‌های به‌عمل‌آمده، پیشنهادهای کاربردی زیر ارائه می‌شود:

- به جهت تحریک، اصلاح و پویایی، برگزاری کارگروه‌های تخصصی و صدور دستورالعمل‌های اجرایی برای رده‌های اجرایی؛

- افزایش اقبال عمومی از طریق تبلیغات رسانه‌ای که ضمن فرهنگ‌سازی در دستیابی سریع‌تر به حقوق قانونی، می‌تواند موجبات رضایت‌مندی و بالارفتن اعتماد و افزایش مشارکت مردمی فراهم شود؛
- برگزاری کارگاه‌های آموزشی برای رؤسا و فرماندهان یگان‌ها و افزایش سطح دانش و ارتقای آگاهی ایشان.
- گنجانیدن دروس مناسب این رویکرد مانند دروس میانجیگری، داوری و کارشناسی در دوره‌های عرضی؛
- تعیین معاونت و یا واحدی با وظایف مشخص در ساختار پلیس پیشگیری که ضمن ارائه برنامه‌ها با اشراف کامل نتایج مورد انتظار را پیگیری و از موازی‌کاری که در نهایت منجر به تصمیمات متناقض می‌شود، جلوگیری کند؛
- به‌کارگیری نیروی انسانی آموزش‌دیده و مجرب علی‌الخصوص دانش‌آموختگان حقوقی در واحدهای مشاوره کلانتری‌ها و یگان‌های اجرایی؛
- آموزش گشتی‌ها در خصوص مباحث رفتاری، گوش دادن، توان استفاده از ظرفیت‌های مردم و... بهره‌برداری از ظرفیت آن‌ها در سطح حوزه استحضایی؛
- گنجانده شدن دروس یادشده در بند دوره‌های عرضی در برنامه‌های آموزشی دانشگاه و آموزشگاه‌های علمی تخصصی.

سپاسگزاری

در انتها از کلیه افرادی که به شکل مستقیم یا غیرمستقیم در اجرا و جمع‌آوری اطلاعات این مقاله همکاری داشته‌اند، نهایت قدردانی و تشکر را داریم.

- اسماعیلی، محسن؛ و امینی پژوه، حسین. (۱۳۹۴). معناشناسی برخی از هنجارهای اسلامی در قانون اساسی با محوریت مفهوم موازین اسلامی. فصلنامه دانش حقوق عمومی، ۴ (۱۱)، ۲۴-۱.
- http://mag.shora-rc.ir/article_70.html
- افزاره، عباس. (۱۳۸۴). مدیریت دانش (مفاهیم، مدل‌ها، اندازه‌گیری و پیاده‌سازی). تهران: دانشگاه صنعتی امیرکبیر.
- امیری فرح‌آبادی، جعفر؛ ابوالقاسمی، محمد؛ و قهرمانی، محمد. (۱۳۹۵). آسیب‌شناسی فرایند سیاست‌پژوهی در نظام آموزشی عالی ایران؛ مطالعه کیفی. فصلنامه مطالعات میان‌رشته‌ای در علوم انسانی، ۸ (۴)، ۱۷۱-۱۳۹.
- http://www.isih.ir/article_233.html
- بندریان، رضا. (۱۳۹۵). ارائه الگوی تبیین ساختار تحلیلی مدیریت راهبردی در نیروی انتظامی بر اساس رویکرد توانمندی‌های پویا. فصلنامه مدیریت انتظامی، ۱۱ (۱)، ۱۱۰-۱۳۰.
- <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?ID=317006>
- تریانوویچ، رابرت؛ و باکوروکس، بانی. (۱۳۸۳). پلیس جامعه‌محور. تدوین و ترجمه گروه ترجمه مرکز مطالعات و تحقیقات کاربردی طرح و برنامه ناجا، ویراستار، عبدالرضا رستمی و علیرضا غلامی، تهران: فرات.
- درویشی هویدا، یوسف. (۱۳۹۳). شیوه‌های جایگزین حل و فصل اختلاف (ADR). تهران: میزان.
- رجبی تاج‌امیر، ابراهیم. (۱۳۹۸). سازوکارهای اجرایی رویه‌های عدالت ترمیمی در سازمان پلیس (چالش‌ها و راهکارها). فصلنامه پژوهش‌های دانش انتظامی، ۲۱ (۲)، ۹۶-۷۱.
- http://pok.jrl.police.ir/article_92078.html
- رحیمی‌نژاد، اسمعیل؛ آقایی، مهدی؛ و قلی‌پور، غلامرضا. (۱۳۹۴). نظریه خنثی‌سازی و ارتباط آن با عدالت ترمیمی. پژوهش حقوق کیفری، ۳ (۱۱)، ۸۵-۱۱۲.
- <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=351918>

- رضازاده، آرش؛ و داوری، علی. (۱۳۹۳). مدل‌سازی معادلات ساختاری با نرم‌افزار PLS. تهران: انتشارات جهاد دانشگاهی.
- زهر، هوارد. (۱۳۹۰). کتاب کوچک عدالت ترمیمی. ترجمه حسین غلامی، چاپ دوم، تهران: انتشارات مجد.
- سلیمی، اکبر؛ دیانت، محسن؛ و سیاح البرزی، هدایت‌الله. (۱۳۹۸). ارزیابی عملکرد پلیس در تحقق عدالت ترمیمی با محوریت مشاوره و مددکاری. نشریه علمی انتظام اجتماعی، ۱۱(۳)، ۲۵-۴۴.
<https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?ID=489960>
- سنگانه، رحمان؛ زراعت، عباس؛ گنجی، محمد؛ و خسروشاهی، قدرت‌الله. (۱۳۹۹). تحلیل موانع اجتماعی - فرهنگی اجرای عدالت ترمیمی در استان اصفهان. نشریه علمی انتظام اجتماعی، ۱۱(۲)، ۷۷-۱۰۰.
<https://www.sid.ir/fa/Journal/ViewPaper.aspx?ID=528651>
- شاپلند، جوانا؛ رابینسون، گوئن؛ و سارزی، آنجلا. (۱۳۹۴). عدالت ترمیمی در عمل. ترجمه علی طالع زاری، تهران: انتشارات کتاب آوا.
- شکری، جهان‌شاه؛ وروایی، اکبر؛ و قاسمی، مسعود. (۱۴۰۰). چالش‌های سیاست‌گذاری - جنایی تقنینی عدالت ترمیمی در رویکرد با اصول قانون اساسی. فصلنامه علمی مطالعات راهبردی سیاست‌گذاری عمومی، مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست جمهوری، ۱(۳۸)، ۱۸-۲.
http://sspp.iranjournals.ir/article_245340.html
- شیری، عباس. (۱۳۹۶). عدالت ترمیمی. چاپ اول، تهران: میزان.
- عبدی، فریدون. (۱۳۸۹). بررسی رابطه بین دودسته از عوامل سازمانی (ساختار و فرهنگ) با مدیریت دانش در دانشگاه افسری امام علی (ع). فصلنامه علمی - پژوهشی مدیریت نظامی، ۱(۳۹)، ۱۰۹-۱۳۰.
<https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?ID=196463>
- علی‌اکبری، رستم؛ اسماعیلی، سیاوش؛ امینی اسدآبادی، حسین؛ و حسینی‌نژاد، بهروز. (۱۳۹۹). مبانی، اصول و برنامه‌های پلیس ترمیمی (میانجیگری پلیسی). فصلنامه الکترونیکی پژوهش‌های حقوقی قانون یار،

۶۶-۴۵، (۹)۲.

<https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/1674262/>

- غلامی، حسین. (۱۳۸۲). تکرار جرم. چاپ نخست، تهران: میزان.
- فرجی‌ها، محمد. (۱۳۸۸). پیشگیری ترمیمی از تکرار جرم و بزه‌دیدگی، پیشگیری از تکرار جرم و تکرار بزه‌دیدگی. مجموعه مقالات ارائه‌شده در نخستین همایش ملی پیشگیری از جرم، تهران: معاونت آموزش ناجا.
http://sspp.iranjournals.ir/article_245340.html
- فرهنگد، مجتبی. (۱۳۹۶). جلوه‌های عدالت ترمیمی در حقوق ایران. تهران: نشر میزان.
- قاسمی، محمدعلی. (۱۳۸۸). پلیس و جامعه متنوع. فصلنامه مطالعات راهبردی، ۱۲(۲)، ۱۰۷-۱۲۳.
http://quarterly.risstudies.org/article_913.html
- قاضی، سید ابوالفضل. (۱۳۸۳). حقوق اساسی و نهادهای سیاسی تهران. تهران: انتشارات میزان.
- مرادی، امیر؛ آشوری، محمد؛ مهدوی ثابت، محمدعلی؛ و مهرا، نسرین. (۱۳۹۹). اخلاق عدالت ترمیمی و نقش آن در استقرار امنیت اجتماعی. پژوهش‌نامه نظم و امنیت انتظامی، ۱۳(۴)، ۲۰۵-۲۲۸.
<https://www.sid.ir/fa/Journal/ViewPaper.aspx?ID=548443>
- مقدسی، محمدباقر؛ میرزایی، محمد؛ و غنی، کیوان. (۱۳۹۷). برنامه‌های ترمیمی پلیس باتکیه بر قانون آیین دادرسی کیفری و رویه عملی پلیس ایران. پژوهش‌نامه حقوق کیفری و رویه عملی پلیس ایران، ۹(۱)، ۱۸۷-۲۱۴.
https://jol.guilan.ac.ir/article_2890.html
- محمدی، رحمان؛ اکبری، محمد؛ و سایبانی، علیرضا. (۱۳۹۸). پلیس، عدالت ترمیمی و پیشگیری از جرم در جوامع محلی. پژوهش ملل، ۴(۴۶)، ۸۹-۱۰۶.
<http://ensani.ir/fa/article/411585/>
- میرزاخانی، عبدالرحمن؛ احمدی‌مقدم، اسماعیل؛ محمدی‌نیا، رضا؛ و امین صارمی، نوذر. (۱۳۹۹). تأثیر ساختار سازمانی بر تحقق رویکرد جامعه‌محوری پلیس با نقش میانجی اعتماد سازمانی. نشریه علمی انتظام

اجتماعی، ۱۲(۳)، ۱۴۱-۱۶۰.

<https://www.sid.ir/fa/Journal/ViewPaper.aspx?ID=546240>

- نجفی توانا، علی؛ اسدی، محمدعلی؛ و ناجی زواره، مرتضی. (۱۳۹۸). رویکرد ترمیمی عدالت؛ آسیب‌شناسی و بهبود عملکرد. فصلنامه دیدگاه‌های حقوقی، ۲۴(۸۵)، ۲۱۷-۲۴۷.

<https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?ID=507085>

- نجفی ابرندآبادی، علی حسین. (۱۳۸۲). از عدالت کیفری کلاسیک تا عدالت ترمیمی. مجله دانشگاه علوم انسانی رضوی، ۳(۳ و ۴)، ۳-۳۸.

<http://paper.razavi.ac.ir/old/index.php/ka/article/view/9751/1252>

- نجفی ابرندآبادی، علی حسین؛ شادمانفر، محمدرضا؛ و توجهی، عبدالعلی. (۱۳۸۷). اصلاح ذات‌البین و نظریه عدالت ترمیمی. فصلنامه مدرس علوم انسانی، ۱۲(۳)، ۱۹۳-۲۲۲.

<https://www.sid.ir/paper/7010/fa>

- نجفی توانا، علی. (۱۳۹۸). رویکرد ترمیمی عدالت؛ آسیب‌شناسی و بهبود عملکرد. فصلنامه دیدگاه‌های حقوقی، ۲۴(۸۵)، ۲۱۷-۲۴۷.

<https://jviews.ujsas.ac.ir/article-1-1288-fa.html>

- نوروزی، بهرام؛ بارانی، محمد؛ و سرکیسیان، سیدمحمدحسین. (۱۳۹۰). پیش‌گیری از جرم؛ از نظریه تا عمل با تأکید بر نقش پلیس. دفتر تحقیقات کاربردی پلیس پیشگیری ناجا، تهران: شرکت ناجی نشر.

- وی ریچ، هاینز؛ کونتز، هرولد. (۱۳۸۶). اصول مدیریت. ترجمه علی پارسائیان، تهران: انتشارات ترمه.

- هدایت، هدیه. (۱۳۹۶). آیین دادرسی ویژه کودکان بزه‌دیده. تهران: نشر میزان.

- یاراحمدی، حسین. (۱۳۹۶). سیاست جنایی اجرایی پلیس ایران در قبال اطفال و نوجوانان: (چالش‌ها و راهکارها). رساله دکتری. دانشگاه علامه طباطبایی، تهران.

- Barton, Charles (2000), Theories of Restorative Justice, *Australian Journal of Professional and Applied Ethice*, Vol. 2, No. 1, July, pp. 41 – 53.

- Chi.Pie,J. (2006)."An Empirical Study of the Relationship Between KnowledgeSharing and IS/IT Strategic Planning (ISSP)",*Management Descision*,Vol.44,No.1,pp.107-108
<https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/00251740610641490/full/html>
- Daly, K. (2016). What is Restorative Justice? Fresh answers to a vexed question. *Victims & Offenders*, 11(1), 9-29.
[DOI:10.1080/15564886.2015.1107797](https://doi.org/10.1080/15564886.2015.1107797).
- Dorne, C. K. (2006). *Restorative justice in the United States: An introduction*. New Jersey: Pearson Prentice Hall.
[https://www.google.com/books/edition/Restorative Justice in the United States/NYWSAAAACAAJ?hl=en](https://www.google.com/books/edition/Restorative+Justice+in+the+United+States/NYWSAAAACAAJ?hl=en)
- Gasparly, E., Moura, G. L. D., & Wegner, D. (2020). How does the organizational structure influence a work environment for innovation?. *International Journal of Entrepreneurship and Innovation Management*, 24(2-3), 132-153.
<https://doi.org/10.1504/IJEIM.2020.105770>.
- Kestutis, Vitkauskas. (2013). *Activity of Preventive Subdivisions of Public police in Implementation of prevention of Juvenile Delinquency*. Aseities str.20.LT-08303
- Thaxter, Ken. (2010). *Cyber Bullying: Challenges and Strategies Faced by Juvenile Police Officers*. Department of Police. Town of West Bridgewater. West Bridgewater.
- Von Krogh, G. (1998). Care in knowledge creation. *California Management Review*, 133-153
<https://journals.sagepub.com/doi/10.2307/41165947>
- Walgrave, L. (2008). *Restorative justice, self interest and responsible citizenship*. London: Willan Publishing.
[\[DOI:10.1093/bjc/azx002\]](https://doi.org/10.1093/bjc/azx002)
- Winfree, L. Thomas. (2004). New Zealand Police and Restorative Justice Philosophy. *Crime & Delinquency*, 50(2), pp 189-213.